

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

JAARWERKPLAN 2015

DOELEN EN ACTIVITEITEN
INSPECTIE VAN HET ONDERWIJS

Utrecht, september 2014

Voorwoord

Effectief toezicht voor beter onderwijs, dat is in 2015 ons motto.

Als toezichthouder willen we effectief zijn. We willen een bijdrage leveren aan een cultuur van kwaliteit en kwaliteitsverbetering. En daarmee uiteindelijk aan beter onderwijs, op het niveau van de instellingen en hun besturen en op stelselniveau. Dat zijn verschillende niveaus, maar ze hebben veel zo niet alles met elkaar te maken. Uiteindelijk gaat het om de kwaliteit van het onderwijs in Nederland. De vraag die de inspectie dan ook wil beantwoorden is: hoe staat het ervoor met die kwaliteit en op welke wijze zijn verbeteringen mogelijk?

Het toezicht is sterk in ontwikkeling. De integratie van kwaliteitstoezicht en financieel toezicht krijgt meer en meer vorm, het bestuurlijk handelen wordt een steeds belangrijker onderdeel van ons toezicht, en in augustus 2014 starten we met pilots gedifferentieerd toezicht in het primair en voortgezet onderwijs. Deze pilotfase duurt twee jaar en zal in belangrijke mate bepalend zijn voor hoe het toezicht zich op middellange termijn zal ontwikkelen. Een en ander vergt forse inspanningen. In hoofdstuk 5 van dit jaarwerkplan gaan we daar nader op in.

In hoofdstuk 2 geven we aan welke vraagstukken we in 2015 met name aandacht willen geven. We hebben deze vraagstukken gekozen mede op basis van gesprekken met leerlingen, ouders, leraren, schoolleiders, besturen en wetenschappers. De vraagstukken zijn gerubriceerd onder de volgende noemers:

- (Bevorderen van) De kwaliteit van het onderwijs;
- Overgangen en schoolloopbanen van leerlingen en studenten;
- Motivatie, tevredenheid en sociale veiligheid van leerlingen en studenten;
- Kwaliteit van leraren
- Passend onderwijs;
- Innovaties en sturen op kwaliteit en financiën.

In hoofdstuk 3 leest u hoe we de vraagstukken onderzoeken. Van risicogericht onderzoek bij individuele onderwijsinstellingen (het leeuwendeel van ons werk), tot themaonderzoek van onszelf of van derden. In hoofdstuk 4 laten we zien hoe we onze bijdrage leveren: van rapporten en andere publicaties tot voorlichting, gesprekken en seminars.

Hoofdstuk 5 beschrijft hoe we komend jaar het toezicht verder ontwikkelingen en in hoofdstuk 6 gaan we in op de samenwerking met andere partijen, nationaal en internationaal. In hoofdstuk 7 benoemen we enkele specifieke taken (bijvoorbeeld de vertrouwensinspecteurs). Hoofdstuk 8 tenslotte gaat over de kosten van ons toezicht.

Onze activiteiten staan met dit jaarwerkplan in hoge mate vast. We halen zo het maximale uit de beschikbare middelen. Natuurlijk kan de actualiteit vragen om niet geplande acties. Daar zoeken we dan ruimte voor. Zo nodig door opnieuw prioriteiten te stellen.

Mevrouw drs. A.S. Roeters
Inspecteur-generaal van het Onderwijs

Utrecht, september 2014

INHOUD

1	INLEIDING	6
2	WAT ZIJN DE VRAAGSTUKKEN VOOR DE INSPECTIE IN 2015 EN VERDER?	7
2.1	BEVORDEREN VAN DE KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS.....	7
2.2	OVERGANGEN EN SCHOOLLOOPBANEN VAN LEERLINGEN EN STUDENTEN	7
2.3	MOTIVATIE, TEVREDENHEID EN SOCIALE VEILIGHEID VAN LEERLINGEN EN STUDENTEN.....	8
2.4	KWALITEIT VAN LERAREN	8
2.5	PASSEND ONDERWIJS	8
2.6	INNOVATIES EN STURING OP KWALITEIT EN FINANCIËN	8
3	HOE ONDERZOEKT DE INSPECTIE DE VRAAGSTUKKEN?	10
3.1	RISICOGERICHT ONDERZOEK BIJ ONDERWIJSINSTELLINGEN	10
3.2	ONDERZOEK BIJ INSTELLINGEN VOOR HOGER ONDERWIJS	10
3.3	ONDERZOEK NAAR DE NALEVING VAN WET- EN REGELGEVING DOOR INSTELLINGEN.....	11
3.4	OVERIG ONDERZOEK BIJ INSTELLINGEN	12
3.5	TOEZICHT OP KINDEROPVANG, PEUTERSPEELZALEN EN VVE.....	12
3.6	TOEZICHT OP KWALITEITSBORGING DOOR ANDERE PARTIJEN.....	13
3.7	EIGEN ONDERZOEK NAAR EEN SPECIFIEK THEMA	13
3.8	WETENSCHAPPELIJK EN ANDER ONDERZOEK	13
4	HOE DRAAGT DE INSPECTIE BIJ AAN DE OPLOSSING VAN DE VRAAGSTUKKEN?	14
4.1	PUBLICEREN EN AGENDEREN	14
4.1.1	Het Onderwijsverslag	14
4.1.2	Andere rapportagevormen	14
4.1.3	Adviezen aan beleid en politiek.....	14
4.2	VOORLICHTEN EN ONDERSTEUNEN	14
4.2.1	Nieuwsbrief	14
4.2.2	Vragen van publiek en instellingen.....	15
4.3	BEVORDEREN VAN DE KWALITEIT EN DE CONTINUÏTEIT.....	15
4.3.1	Gerichte gedragsbeïnvloeding van de participanten in het onderwijs	15
4.3.2	Rapportages over individuele instellingen.....	15
4.3.3	Geïntensiveerd toezicht	16
4.3.4	Verbetertraject bij gemeenten	16
4.4	HANDHAVING VAN WET- EN REGELGEVING	16
5	HOE INNOVEERT EN ONTWIKKELT DE INSPECTIE HAAR TOEZICHT?	17
5.1	TOEZICHT 2020: VAN GOED NAAR BETER	17
5.2	EFFECTEN VAN TOEZICHT.....	17
5.3	ACADEMISCHE WERKPLAATSEN	17
5.4	GEBRUIK VAN SOCIALE MEDIA IN HET TOEZICHT	17
5.5	ONDERZOEK NAAR VOORSPELLENDE INDICATOREN	17
6	HOE WERKT DE INSPECTIE SAMEN IN HET TOEZICHT ?	18
6.1	INSPECTIERAAD.....	18
6.2	SAMENWERKEND TOEZICHT JEUGD (STJ)	18

6.3	NEDERLANDS-VLAAMSE ACCREDITATIEORGANISATIE (NVAO)	19
6.4	SAMENWERKING BIJ HET OPSPOREN VAN STRAFBARE FEITEN	19
6.5	INTERNATIONALE SAMENWERKING	19
6.5.1	Samenwerking met inspecties in het buitenland.....	19
6.5.2	Toezicht op internationale en Europese scholen	19
7	WAT ZIJN DE OVERIGE TAKEN VAN DE INSPECTIE?.....	21
7.1	VERTROUWENSINSPECTEURS	21
7.2	ADVIEZEN EN ONTHEFFINGEN	21
7.3	PERIODIEKE PEILING ONDERWIJSNIVEAU (PPON)	21
7.4	EXCELLENTE SCHOLEN	22
8	WAT KOST HET TOEZICHT DOOR DE INSPECTIE?	23

1 Inleiding

De inspectie wil bevorderen dat het Nederlandse¹ onderwijs goed functioneert. Daartoe onderzoeken wij, conform artikel 3 van de Wet op het onderwijstoezicht (WOT), de kwaliteit ervan, en in het bijzonder de bijdrage van de instellingen daaraan, en stimuleren we de kwaliteitsverbetering. Met de resultaten van deze onderzoeken vestigen we de aandacht op zaken die goed gaan, maar brengen we ook verbeterpunten onder de aandacht door over de staat van het onderwijs te rapporteren. Hiermee stellen wij de verantwoordelijken voor praktijk en beleid van onderwijs in staat gericht te werken aan verbetering.

De vragen die de inspectie jaarlijks wil beantwoorden, zijn 'Hoe staat het ervoor met de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs en op welke wijze zijn verbeteringen mogelijk?' Het gaat hier om het systeem van Nederlands onderwijs, gevormd door alle onderwijsinstellingen en –niveaus in Nederland en de verbindingen daartussen. De inspectie beoordeelt of dit systeem doeltreffend, maar ook doelmatig is en welke ontwikkelingen en risico's zich erin voordoen. Wij gaan dus na in hoeverre het onderwijs voldoet aan de verwachtingen van de samenleving en of elke instelling daar voldoende aan bijdraagt. Slagen onderwijsdeelnemers erin hun schoolperiode met het beoogde diploma af te sluiten? Hoeveel tijd hebben zij daarvoor nodig en wat zijn hun resultaten? Een meer gedetailleerde bespreking van deze vragen is hieronder te vinden. Daarbij is ook de ontwikkeling van het onderwijs in de tijd en in vergelijking met andere landen van belang.

De inspectie heeft tot doel actief bij te dragen aan verbetering van het onderwijs. Om dit te realiseren brengen we de sterke en zwakke onderdelen van het onderwijs in kaart, zoeken we partners en ondernemen we activiteiten om zwakke onderdelen te verbeteren en beoordelen we de kwaliteit en de financiën van scholen, instellingen en andere actoren in het onderwijsstelsel. Op het niveau van de instellingen bewaken we de ondergrens en stimuleren we de instellingen tot verbetering, een en ander als onderdeel van de bevordering van de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs op stelselniveau.

¹ Zowel Europees als Caribisch Nederland en daarnaast de Nederlandse scholen in het buitenland.

2 **Wat zijn de vraagstukken voor de inspectie in 2015 en verder?**

In 2015 richt de inspectie zich op een aantal specifieke thema's. Dit zijn inhoudelijke thema's die inspecteurs opvielen tijdens onderzoeken in de onderwijspraktijk, en die naar voren zijn gekomen tijdens gesprekken met leerlingen, ouders, leraren, schoolleiders, besturen en wetenschappers en in onze analyses van allerlei interne en externe gegevens (zoals klachten, mediaberichten en onderzoeksdata). De thema's die wij voor 2015 het meest relevant achten, zijn de onderstaande (zie de paragrafen 2.1 tot en met 2.6). Voor de behandeling van een groot deel van de vragen die onder de thema's staan, is in beginsel geen sprake van extra bevraging van de scholen. Waar dat wel het geval is, staat dat achter de onderzoeksvraag vermeld.

Bij de programmering van themaonderzoeken en het onderzoeksprogramma, bouwen we zoveel mogelijk verder op bestaande studies en adviezen. Daarnaast werken we actief samen met NRO waar het gaat om toekomstig onderzoek en overleggen we tenminste eenmaal per jaar met planbureaus en de Onderwijsraad om onderzoek af te stemmen.

2.1 **Bevorderen van de kwaliteit van het onderwijs**

Leerlingen en studenten hebben belang bij goed onderwijs. De inspectie monitort de ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs en rapporteert hierover. Bijzondere aandacht hebben hierbij trends en andere ontwikkelingen in de onderwijskwaliteit. Daarnaast beschouwen we ontwikkelingen in de kwaliteit vanuit een internationaal perspectief.

Vragen die hierbij leidend zijn, zijn:

- Hoe ontwikkelt de kwaliteit van het onderwijs zich in de verschillende onderwijssectoren? En hoe ontwikkelt de kwaliteit van het onderwijs zich vanuit internationaal perspectief gezien?
- Op hoeveel en welke scholen en opleidingen is de kwaliteit van het onderwijs onvoldoende? En wat zijn hiervan mogelijke oorzaken?
- Hoe komt de kwaliteit van het onderwijs bij deze scholen en instellingen weer op niveau?

2.2 **Overgangen en schoolloopbanen van leerlingen en studenten**

Voor leerlingen en studenten zijn niet alleen de kwaliteit van scholen, maar vooral ook hun ontwikkeling, schoolloopbaan en de aansluiting op de arbeidsmarkt belangrijk. Overgangen en schoolloopbanen (en eventuele ontwikkelingen hierin) geven inzicht in de kwaliteit van het Nederlands onderwijsstelsel. Belangrijke vragen hierbij zijn:

- Hoe verlopen voor leerlingen en studenten de overgangen tussen de verschillende onderwijssectoren (PO, VO, MBO, HBO/WO)? Welke factoren beïnvloeden deze overgangen? (*specifiek themaonderzoek: Experiment vakmanschaps- en technologieroute (VO-MBO)*)
- Verschillen schoolloopbanen tussen groepen leerlingen en studenten en hoe zijn deze verschillen te verklaren? Hoe verlopen overgangen voor risicoleerlingen en zorgleerlingen en hoe is dat te verklaren? Wat zijn goede en minder goede voorbeelden van schoolbeleid inzake overgangen en loopbanen (LOB, doorlopende leerlijnen, stages)? (*specifiek themaonderzoek: Loopbaanoriëntatie en begeleiding (VO)*)

- Hoe sluit het onderwijs aan op de arbeidsmarkt? In welke mate verschillen opleidingen en instellingen in deze aansluiting en wat zijn mogelijke oorzaken van deze verschillen?
- Neemt selectiviteit in het onderwijs – van basisonderwijs, voortgezet en middelbaar onderwijs tot hoger onderwijs - toe, weren scholen zwakkere en risicoleerlingen? Zijn er hierbij regionale verschillen in selectie en allocatie in het stelsel? En zo ja, met welke factoren hangen deze verschillen samen?

2.3 Motivatie, tevredenheid en sociale veiligheid van leerlingen en studenten

Voor leerlingen en studenten is het belangrijk om gemotiveerd zijn om te leren. Daarnaast willen ze graag tevreden zijn over het onderwijs en zich veilig voelen op scholen en instellingen. De inspectie richt zich dan ook op motivatie, tevredenheid en sociale veiligheid. Hierbij staan in 2015 de volgende vragen centraal:

- Op welk type scholen en opleidingen zijn leerlingen en studenten gemotiveerd en tevreden? En waarom? Hoe kan motivatie van leerlingen bevorderd worden?
- Hoe gaan scholen om met excellente leerlingen?
- Zijn er ontwikkelingen in sociale veiligheid van leerlingen (inclusief pesten) op scholen? Wat zijn hier verschillen tussen scholen en instellingen en met welke factoren hangen deze verschillen samen? (*specifiek themaonderzoek: seksuele diversiteit (verschillende sectoren)*)

2.4 Kwaliteit van leraren

De kwaliteit van het onderwijs valt of staat met de kwaliteit van leraren. De interactie tussen leraren en leerlingen/studenten is een van de belangrijkste onderdelen van het onderwijs. De inspectie richt zich dan ook expliciet op de kwaliteit van leraren. In 2015 ligt de focus hierbij op de volgende vragen:

- Wat zijn school- en beroepsloopbanen van (aankomende) leraren? Wat zijn sterke en wat zijn zwakke onderdelen hierin? Op welk type scholen differentiëren leraren meer of juist minder? Op welke scholen lukt dit wel/niet en waarom? Wat betekent dit voor motivatie en prestatie van de leerlingen?
- In welke mate dragen ontwikkelingen in de lerarenopleidingen bij aan beter leraarschap? Welke invloed hebben ontwikkelingen in de onderwijsarbeidsmarkt op de kwaliteit van het onderwijs?

2.5 Passend onderwijs

In 2015 is passend onderwijs ingevoerd. Omdat het vooral voor passend onderwijs voor kwetsbare groepen leerlingen en studenten gaat, besteedt de inspectie specifiek aandacht aan dit thema. Centrale vragen hierbij zijn:

- Hoe verloopt de invoering van passend onderwijs? Wordt het onderwijs voor risicoleerlingen hiermee beter?
- Wat kunnen we leren van verschillen tussen samenwerkingsverbanden? Wat werkt en wat werkt niet?
- Hoe is het onderwijs aan specifieke groepen (*specifieke onderzoeken: Meervoudig gehandicapte residentieel geplaatste leerlingen (speciaal onderwijs) en Studenten met een functiebeperking (hoger onderwijs)*)

2.6 Innovaties en sturing op kwaliteit en financiën

Schoolleiders, bestuurders en (interne) toezichhouders spelen een belangrijke rol als het gaat om een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, naleving van wet- en regelgeving en het financieel beleid. Daarnaast bestaan er verschillen tussen schoolleiders/bestuurders als het gaat om innovaties en sturing. Besturen doen dit steeds beter, maar verschillende incidenten leren ons tegelijkertijd dat dit niet voor alle besturen geldt. Onderling zouden ze van elkaar kunnen leren, zowel

wat betreft kwaliteitscultuur als een doelmatige besteding van middelen. In 2015 richt de inspectie zich bij besturen op de volgende vragen:

- Hoe gaan besturen om met stimulering ambities en kwaliteitscultuur? In welke mate hebben besturen zelf zicht op de kwaliteit en op de resultaten van verbetermaatregelen? Welke verschillen zien we tussen besturen? Op welk type scholen leiden investeringen wel tot verbetering in de klas? Wat zijn hierbij cruciale succesfactoren?
- Besteding van middelen: wat werkt? In welke mate verschillen besturen in bestedingspatronen? Welke bestedingspatronen zien we bij besturen van goede scholen, welke juist niet?
- Wat zijn risico's in het bestuurlijk vermogen bij clustering van kwaliteits- en financiële problemen? Wat zijn gemeenschappelijke kenmerken van besturen die financieel en kwalitatief onderpresteren? (*Specifiek onderzoek: Rafelranden van het bestel hoger onderwijs, Vastgoedrisico's*)
- Zijn er voldoende waarborgen dat diploma's kwaliteit behouden? Neemt fraude toe of is er sprake van losse incidenten? Zitten er prikkels in het stelsel die tot strategisch gedrag in diplomering leiden en zo ja, welke?

3 Hoe onderzoekt de inspectie de vraagstukken?

De methoden van onderzoek die de inspectie kiest, zijn sterk afhankelijk van de aard van de vraagstukken en de wijze waarop de antwoorden het meest efficiënt kunnen worden verkregen. Vaak is een mix van methoden noodzakelijk om tot een optimaal resultaat te komen en worden verschillende vormen van onderzoek in samenhang uitgevoerd. Bovendien putten we ook uit ander onderzoek. In dit hoofdstuk staat beschreven welke methoden we daarbij toe willen passen.

3.1 Risicogericht onderzoek bij onderwijsinstellingen

Het onderwijsstelsel wordt voor een belangrijk deel gevormd door onderwijsinstellingen². Waar de inspectie het functioneren van het onderwijsstelsel wil borgen of verbeteren, kunnen we dat dan ook in belangrijke mate doen door het toezicht op die instellingen te richten, zoals in artikel 3 lid 2 van de WOT staat. We doen daarom onderzoek naar de kwaliteit, de continuïteit, de naleving van wet- en regelgeving en de financiële rechtmatigheid bij instellingen³. Dat doen we voor die onderwerpen die wij het meest relevant achten voor het onderwijsstelsel.

Dit onderzoek vindt risicogericht plaats volgens artikel 11 van de WOT. Jaarlijks onderzoekt de inspectie elke instelling door middel van een geïntegreerde risicoanalyse. Daarbij vormen we ons een beeld van de mogelijke risico's op het gebied van onderwijskwaliteit en financiële continuïteit. Indien de risicoanalyse daartoe aanleiding geeft, voeren we een gesprek met het bestuur. Dit gesprek gaat over het integrale risicobeeld. Daarna bepalen we welke onderdelen voor een inspectieonderzoek in aanmerking komen. Daarbij kunnen we behalve naar kwaliteit en financiën zo nodig ook naar het bestuurlijk handelen kijken als oorzaak van mogelijke tekortkomingen. In het middelbaar beroepsonderwijs houden we tevens toezicht op de examenkwaliteit.

In het kader van het risicogerichte toezicht onderzoekt de inspectie ook scholen voor primair en voortgezet onderwijs die niet door de overheid bekostigd worden, de zogenaamde B3-scholen. Scholen waar risico is op onvoldoende kwaliteit hebben prioriteit, evenals nieuw startende scholen. We toetsen bij scholen of zij voldoen aan de voorwaarden van de Leerplichtwet 1969 en brengen daarover advies uit aan colleges van B&W.

3.2 Onderzoek bij instellingen voor hoger onderwijs

In het hoger onderwijs let de inspectie, conform artikel 12a van de WOT, vooral op de mate waarin de instellingen wet- en regelgeving naleven over het verzorgen van onderwijs, het toepassen van de vooropleidingseisen bij toelating van studenten, het afnemen van examens en promoties en het uitreiken van diploma's. Verder kunnen we bij signalen of incidenten een onderzoek instellen naar de kwaliteit van het onderwijs⁴ of de naleving van wettelijke voorschriften.

Het toezicht richt zich zowel op bekostigde als op niet-bekostigde instellingen voor hoger onderwijs. Het financieel toezicht betreft echter alleen de bekostigde instellingen, met uitzondering van de advisering over het recht om graden te verlenen, waarvoor ook bij niet-bekostigde instellingen de financiële continuïteit

² Het woord instelling wordt hier gebruikt voor een bestuur met bijbehorende scholen en opleidingen. Alleen als dat relevant is, zal dat preciezer worden aangeduid.

³ Met uitzondering van het hoger onderwijs waar een andere vorm van toezicht plaatsvindt.

⁴ In nauwe afstemming met de NVAO, zie ook paragraaf 6.3.

getoetst wordt. Dat kan daar ook bij incidenten waarbij de belangen van studenten aan de orde zijn. Met de NVAO en Review Commissie zijn afspraken gemaakt om dubbele bevraging en overlap te voorkomen en met de veldorganisaties maken we jaarlijks informatieafspraken waarin lastenbeperking een belangrijk aandachtspunt vormt.

3.3 Onderzoek naar de naleving van wet- en regelgeving door instellingen

De inspectie wil, conform artikel 3 lid 2 van de WOT, de naleving van wet- en regelgeving inclusief financiële voorschriften bevorderen, met name van die wet- en regelgeving die het meest van belang is voor de onderwijskwaliteit en de rechtmatige aanwending van financiële middelen. We doen dit volgens de principes van het programmatisch handhaven⁵. Jaarlijks kiezen we een aantal onderdelen van wet- en regelgeving die gericht aandacht krijgen. In 2015 gaat het om de volgende onderdelen:

Primair onderwijs

- veiligheid (prioriteit bij het bezit van de verklaring omtrent gedrag);
- onderwijsleerproces, passend onderwijs: hierbij zal de inspectie zich onder andere richten op het ontwikkelingsperspectief, het verzuimbeleid, de naleving van de leerplichtwet en een breed onderwijsaanbod;
- waarborg onderwijs: de waarborg van voldoende onderwijstijd voor leerlingen, betrouwbare toetsing en de kwaliteit van de leraar;
- transparantie voor ouders: beschikbaarheid van de schoolgids, vrijwilligheid van de ouderbijdrage en het onderwijskundig rapport van een leerling;
- bestuurlijke verantwoordelijkheid: scheiding bestuur en toezicht en vermelding code goed bestuur in het jaarverslag.

Voortgezet onderwijs

- de inzending van schooldocumenten de schoolgids, het schoolplan en het Examenreglement/PTA;
- in het niet-bekostigd onderwijs: de inzending van het Examenreglement/PTA en de bevoegdheden;

Speciaal onderwijs

- de verplichte documenten zoals de schoolgids en het schoolplan. Deze documenten zijn van belang als informatiebron voor met name ouders (horizontale verantwoording) en ook als bron van toezichtinformatie voor de inspectie (primaire detectie);
- de aanwezigheid van Verklaringen Omtrent het Gedrag van onderwijs- en onderwijsondersteunend personeel en directie;
- de bekwaamheidseisen en beroepskwalificaties voor onderwijs(ondersteunend) personeel en directie.

Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

- verzuim en voortijdig schoolverlaten;
- schoolkosten en vrijwillige bijdragen;
- standaarden examenkwaliteit.

Hoger onderwijs

- toetsing, examinering en diplomering;
- bestuurlijk handelen;
- aanbod en aanbieders;
- afhankelijk van beleid en signalen eventueel de eigen bijdrage voor studenten.

⁵ Als de inspectie echter tekortkomingen buiten dat programma aantreft, ziet zij daar uiteraard ook op toe.

Rekenschap

- jaarverslaggeving en continuïteitsparagraaf;
- wet normering topinkomens;
- verklaring omtrent het gedrag.

3.4 Overig onderzoek bij instellingen

Om ervoor te zorgen dat de inspectie een beeld heeft van de kwaliteit van het onderwijs op elke onderwijsinstelling in Nederland, wordt elke school in het primair en voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs minimaal eens per vier jaar betrokken bij een (fysieke) vorm van inspectieonderzoek. Dit gebeurt in principe binnen het risicogerichte toezicht, maar ook betrokkenheid bij andere vormen van onderzoek is mogelijk. In het middelbaar beroepsonderwijs voeren we daarnaast driejaarlijks een instellingsanalyse uit. Daarin wordt de Staat van de Instelling opgemaakt. In 2015 wordt voor een derde van de mbo-instellingen (zowel bekostigd als niet-bekostigd) dit onderzoek uitgevoerd naar (examen)kwaliteit, naleving en financiën.

Groene scholen hebben naast hun primaire onderwijsfunctie nog een extra rol: ze worden door het ministerie van EZ gestimuleerd om als kenniscentra te functioneren, die kennis te delen met de maatschappij en omgekeerd ook actuele kennis binnen te halen om het curriculum te actualiseren en innovaties te bevorderen. De inspectie rondt in 2015 het onderzoek naar de wijze waarop groene scholen hun functie als kenniscentrum inrichten en wat de effecten daarvan zijn af (Monitor 'Groene school als kenniscentrum', 2011-2015). In 2015 onderzoekt de inspectie voor het ministerie van EZ de employability in de groene sector, met name de aansluiting van het groene onderwijs op de (groene) arbeidsmarkt.

3.5 Toezicht op kinderopvang, peuterspeelzalen en vve

De kinderopvang en peuterspeelzalen staan onder toezicht van gemeenten. De 25 GGD's in Nederland voeren de inspecties in de locaties kinderopvang en peuterspeelzalen en bij de gastouders en gastouderbureaus uit. Wanneer niet aan de kwaliteitseisen voldaan wordt en de GGD een handhavingsadvies geeft, moet de gemeente hierop handhaven. De inspectie voert in opdracht van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) het interbestuurlijk toezicht (tweedelijnstoezicht) uit op de kwaliteit van dat gemeentelijk toezicht. Dit gebeurt risicogericht met een risicoanalyse en een nader onderzoek bij gemeenten die uit die risicoanalyse als risicovol naar voren komen. Op grond van signalen kan de inspectie ook incidentele onderzoeken bij gemeenten uitvoeren.

Jaarlijks brengt de inspectie een landelijk rapport uit over de uitvoering van toezicht en handhaving kinderopvang en peuterspeelzalen. Zij biedt dit rapport aan de minister van SZW aan, die vervolgens de Kamer informeert. Met het ministerie van SZW is afgesproken dat de inspectie in dit rapport de komende jaren over meerdere onderwerpen gaat rapporteren. We volgen landelijke ontwikkelingen op het terrein van meer integratie van onderwijs en opvang en het toezicht daarop op de voet en zijn daarbij actief betrokken.

De inspectie houdt ook toezicht op de kwaliteit van de educatie op vroegscholen (groep 1 en 2 van de basisscholen) en voorscholen (kinderopvang en peuterspeelzalen).

Het ministerie van SZW vraagt de inspectie regelmatig om thematisch of ad-hoc onderzoek te doen naar onderwerpen binnen het toezicht kinderopvang. Voor het jaar 2015 reserveren we hiervoor ruimte in het jaarwerkplan.

3.6 Toezicht op kwaliteitsborging door andere partijen

In enkele specifieke gevallen zijn andere partijen verantwoordelijk voor het beoordelen en bevorderen van de kwaliteit of de financiële rechtmatigheid. De inspectie ziet hierop toe. Wij onderzoeken of deze mechanismen voor de borging van de kwaliteit van het onderwijsstelsel van voldoende kwaliteit zijn, zoals het functioneren van het College voor Toetsen en Examens (CvTE), het accreditatiestelsel voor het hoger onderwijs en het financiële toezicht door de instellingsaccountants. Dit laatste onderzoeken we door het uitvoeren van reviews op de kwaliteit van de werkzaamheden van die accountants.

De kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven dragen bij aan de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt. De inspectie onderzoekt of kenniscentra hun wettelijke taken goed uitvoeren. Eén van de taken betreft het erkennen van leerbedrijven. De kenniscentra zitten in een transitiefase, omdat de taken overgaan naar de Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). In 2015 zullen we het toezicht risicogericht invullen.

3.7 Eigen onderzoek naar een specifiek thema

Soms zijn rond een vraagstuk diepgaandere analyses wenselijk. Dit is het geval indien:

- het een nieuw vraagstuk betreft waar in bovenstaande vormen van toezicht geen aandacht aan besteed wordt;
- diepgaandere analyses nodig zijn, zoals het in kaart brengen van oorzaken en oplossingen (bijvoorbeeld via good practices)

Waar mogelijk baseert eigen onderzoek zich op reeds bestaand materiaal. Dit kan inspectie-materiaal zijn, maar ook onderzoeksmateriaal van anderen. In een aantal gevallen is het nodig aanvullend onderzoek door middel van een vragenlijst of onderzoeken in de onderwijspraktijk te doen.

3.8 Wetenschappelijk en ander onderzoek

Om informatie over het onderwijs te kunnen geven, is het niet noodzakelijk dat de inspectie zelf het onderzoek ernaar uitvoert. Waar onderzoek van goede kwaliteit beschikbaar is, gebruiken we dat zoveel mogelijk (zoals dat in de wetenschap gangbaar is). We stimuleren ook onderzoek naar de vraagstukken uit hoofdstuk 2, bijvoorbeeld door data beschikbaar te stellen, studies te begeleiden of door er zelf in te participeren. Rond een aantal vraagstukken zijn in dit kader structurele samenwerkingsverbanden met universiteiten aangegaan (onder andere in de vorm van leerstoelen en academische werkplaatsen, zie paragraaf 5.3).

4 Hoe draagt de inspectie bij aan de oplossing van de vraagstukken?

In de hoofdstukken 2 en 3 is toegelicht welke vraagstukken de inspectie in 2015 wil onderzoeken. In dit hoofdstuk wordt duidelijk gemaakt op welke wijze de inspectie wil bijdragen aan de oplossing ervan. Zoals er een mix van methoden is die het meest geschikt zijn om de vraagstukken te onderzoeken, zo geldt dat ook voor de bijdrage aan de oplossing ervan. Dat is afhankelijk van de aard van het probleem en de context ervan. In de volgende paragrafen zullen verschillende methoden de revue passeren.

4.1 Publiceren en agenderen

4.1.1 Het Onderwijsverslag

Met het Onderwijsverslag rapporteert de inspectie jaarlijks over de staat van het onderwijs aan de minister van OCW en aan de minister van EZ voor zover het om groen onderwijs gaat. Centraal in het Onderwijsverslag staat de kwaliteit van het Nederlandse onderwijsstelsel in relatie tot de centrale thema's en de wijze waarop met name de instellingen daaraan bijdragen. Voor het groen onderwijs beschrijven we daartoe het jaarlijkse stelselbeeld van het groen onderwijs. Waar mogelijk vergelijken we onze bevindingen met die van andere landen. Het Onderwijsverslag wordt in april 2015 gepresenteerd aan de minister van OCW en aan de minister van EZ voor zover het om groen onderwijs gaat. De ministers van OCW en van EZ bieden het namens de regering aan aan de Staten-Generaal.

4.1.2 Andere rapportagevormen

Over instellingsoverstijgende vraagstukken (hoofdstuk 2) rapporteert de inspectie, behalve in het Onderwijsverslag, ook in themarapporten en op interactieve wijze, bijvoorbeeld in seminars. Rapporten worden gepubliceerd op de website van de inspectie.

Ieder jaar brengt de inspectie een rapport uit (het Landelijk Oordeel) waarin zij de resultaten bespreekt die gemeenten en GGD'en bij de uitvoering van toezicht en handhaving van kinderopvang en peuterspeelzalen in het vorige kalenderjaar geboekt hebben. Daaraan voegen we de actuele ontwikkelingen toe uit het verslagjaar. In overleg met het ministerie van SZW kan ook ander thematisch onderzoek worden uitgevoerd naar de kinderopvang.

4.1.3 Adviezen aan beleid en politiek

Sommige knelpunten in het onderwijs(stelsel) hangen nauw samen met beleid en wetgeving. Dit kan gemeentelijk beleid zijn, beleid van een samenwerkingsverband, maar ook landelijk beleid of wetgeving. Waar dit het geval is, zal de inspectie de betrokkenen actief aanspreken.

4.2 Voorlichten en ondersteunen

4.2.1 Nieuwsbrief

Een aantal keer per jaar brengt de inspectie een nieuwsbrief voor de verschillende onderwijssectoren uit. Deze nieuwsbrief wordt digitaal verstuurd aan onderwijsinstellingen en andere belangstellenden die zich hierop hebben geabonneerd en staat ook op de website van de inspectie.

4.2.2 Vragen van publiek en instellingen

Jaarlijks komen er bij het Loket Onderwijsinspectie zo'n 25.000 vragen binnen via de telefoon en het contactformulier op de website. Voor scholen en besturen is het Loket het eerste aanspreekpunt, Informatie Rijksoverheid doet de eerstelijns opvang voor ouders en leerlingen.

Publieksvragen vormen een belangrijke bron voor de signalen waarop het risicogericht toezicht wordt gebaseerd. Signalen van ouders en leerlingen worden geregistreerd en het Loket zorgt dat de melders in een goede positie worden gebracht om de onderwijsinstellingen aan te spreken op hun verantwoordelijkheden. Onderwijsinstellingen die met vragen bij het Loket komen, worden geholpen en gestimuleerd op het vlak van onderwijskwaliteit en naleving. Bij het beantwoorden van alle vragen streven we ernaar om te voldoen aan de normen van de Nationale Ombudsman.

4.3 Bevorderen van de kwaliteit en de continuïteit

4.3.1 Gerichte gedragsbeïnvloeding van de participanten in het onderwijs

Een deel van de verbeterpunten in het onderwijs(stelsel) kan worden gerealiseerd als specifieke actoren ander gedrag gaan vertonen. Zo kan de kwaliteit van de lessen verbeteren, wanneer leraren meer differentiëren. De inspectie wil om deze reden actief bijdragen aan de bevordering van de differentiatievaardigheden van leraren. Dit kan door gesprekken aan te gaan met de lerarenopleidingen, maar bijvoorbeeld ook door communicatie, voorlichting en andere activiteiten.

4.3.2 Rapportages over individuele instellingen

De inspectie rapporteert haar bevindingen schriftelijk aan de school en voert daarover zo nodig een gesprek met de school. Informatie over de vorm van het toezicht van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs nemen we op in de toezichtkaart, die gepubliceerd wordt op internet.⁶ Als de inspectie onderzoek uitvoert op een school, verschijnt het rapport daarvan op de toezichtkaart. De scholen in het voortgezet onderwijs hebben behalve een toezichtkaart ook een opbrengstenoverzicht, waarin schoolresultaten van leerlingen in diverse schooljaren te zien zijn. Voor alle instellingen voor het middelbaar beroepsonderwijs geven we op onze website aan wat de uitkomsten zijn van het toezicht. Daarnaast worden ook enkele basisgegevens opgenomen, zoals gegevens over de studentenpopulatie en het opleidingsaanbod. Zwakke scholen, afdelingen en opleidingen zijn verplicht de publieksvriendelijke samenvatting van hun instellingsrapport, die door de inspectie gemaakt wordt, toe te sturen aan ouders van leerlingen. We publiceren dit rapport ook op onze website.

Ook rapporten van onderzoek bij instellingen voor hoger onderwijs publiceren wij op onze website. Verder publiceren we overzichten van zeer zwakke scholen in primair en voortgezet onderwijs en van mbo-opleidingen met onvoldoende onderwijs- of examenkwaliteit.

Op de website publiceert de inspectie ook een lijst met de beoordeling van de uitvoering van de wettelijke taken voor het toezicht op de kinderopvang door de gemeenten. Alle rapporten die zijn opgemaakt over het toezicht van gemeenten op vve zijn eveneens op de website te vinden.

⁶ Alle publicaties die de inspectie via internet uitbrengt, zijn te vinden via www.onderwijsinspectie.nl.

4.3.3 Geïntensiveerd toezicht

Als de inspectie tekortkomingen signaleert in continuïteit, onderwijskwaliteit en/of naleving van voorschriften, krijgt de onderwijsinstelling te maken met een intensievere vorm van toezicht. We spreken bestuur en schoolleiding aan op de geconstateerde tekortkomingen en maken afspraken over verbetering. Vervolgens onderzoeken we het resultaat van deze verbeteringen.

Als de kwaliteit van het onderwijs op meerdere onderdelen ernstig tekortschiet, merken we een (onderdeel van) een instelling aan als zwak of zeer zwak. Als de continuïteit in het geding is, passen we aangepast financieel toezicht toe. We oefenen dan intensiever toezicht uit, met als doel dat het bestuur de tekortkomingen zo snel mogelijk opheft.

4.3.4 Verbetertraject bij gemeenten

Na een nader onderzoek kan er een verbetertraject worden gestart bij gemeenten waar tekortkomingen zijn geconstateerd op de uitvoering van hun wettelijke taken op het gebied van de kinderopvang en peuterspeelzalen. De uitkomsten van het nader onderzoek en het afgesloten verbetertraject worden vastgelegd in een rapport, dat op onze website wordt gepubliceerd.

4.4 Handhaving van wet- en regelgeving

De inspectie bevordert de naleving van wet- en regelgeving. Het primaire doel is daarbij om gedragsverandering te bewerkstelligen. Dit doen wij door voorlichting te geven onder meer via handhavingscommunicatie, maar ook door te interveniëren. De zwaarte van interventies wordt logisch opgebouwd, van een lichte interventie door een inspecteur die leidt tot het alsnog voldoen aan de regels, tot een zware interventie als het opleggen van een sanctie in de sfeer van de bekostiging. Het mandaat van de inspectie om sancties op te leggen is geregeld in de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). De beleidsregel financiële sancties voor bekostigde onderwijsinstellingen bevat het sanctiebeleid, als sluitstuk van het handhavingsbeleid.

5 Hoe innoveert en ontwikkelt de inspectie haar toezicht?

De inspectie ontwikkelt en vernieuwt permanent het toezicht om de gestelde doelen te bereiken en vragen te kunnen beantwoorden. We sluiten aan bij de vele veranderingen in het onderwijs zelf, in de bestuurlijke verhoudingen in het onderwijs en in de maatschappelijke ontwikkelingen, vragen en prioriteiten.

5.1 Toezicht 2020: van goed naar beter

Het risicogerichte toezicht heeft aantoonbaar effect gehad en zet zeer zwakke en zwakke scholen flink in beweging. Om bij te dragen aan de gewenste brede kwaliteits- en verbetercultuur gaan we de komende jaren meer differentiatie in onze werkwijze en oordelen aanbrenge. We willen het met scholen hebben over hun verbeterpotentieel en verbeteringen ook zichtbaar maken door middel van kwaliteitsprofielen en meer gedifferentieerde oordelen. Vanaf in augustus 2014 starten we met pilots gedifferentieerd toezicht in het primair en voortgezet onderwijs. Deze pilotfase duurt twee jaar en zal in belangrijke mate bepalend zijn voor hoe het toezicht er op middellange termijn uit zal zien. Ook in het middelbaar beroepsonderwijs doen we pilots gericht op de vernieuwing van het toezicht.

5.2 Effecten van toezicht

Een van de prioriteiten is de effectiviteit van het werk van de inspectie in toezicht en communicatie. Het toezicht draagt aantoonbaar bij aan de kwaliteit van scholen en instellingen en van het onderwijsstelsel als geheel. We willen het effect meten van toezicht op scholen en instellingen, toezicht op het stelsel en communicatie. Bij de geplande onderzoeken in 2015 gaan we expliciet na of er in het onderzoeksontwerp ruimte is om het verschil tussen bepaalde (nieuwe) vormen van toezicht vast te stellen. Daaronder valt ook toetsing van de programmatheorie voor gedifferentieerd toezicht. Dat kan betekenen dat bij de ontwikkeling van nieuwe kaders expliciet het verschil wordt onderzocht tussen het effect van het oude en het nieuwe kader op scholen en de effecten van verschillende vormen van toezicht of communicatie.

5.3 Academische werkplaatsen

De inspectie kent de zogeheten Academische Werkplaats (AWP), een platform waarin we in nauwe samenwerking met de wetenschap en het scholenveld onderzoek doet naar relevante thema's op onderwijsgebied. Hoofddoel is innovatie van het toezicht. Er zijn in 2013 drie academische werkplaatsen gestart: Stelsel en allocatie, Effecten gedifferentieerd toezicht en Sociale opbrengsten. Ook de volgende thema's zijn van belang: De Leraar, Bestuur & Management en Opbrengsten.

5.4 Gebruik van sociale media in het toezicht

We zetten sociale media in om signalen te verzamelen over het onderwijs. Dit kunnen signalen zijn over individuele scholen, instellingen of besturen of over een onderwijssector als geheel. De verzamelde informatie gebruiken we in onder andere de voorbereiding van een (complex) school- of instellingsbezoek.

5.5 Onderzoek naar voorspellende indicatoren

De afgelopen jaren heeft de inspectie geïntegreerde modellen ontwikkeld om risico's voor de onderwijskwaliteit en de continuïteit in samenhang te beschouwen. In 2015 willen we deze verder ontwikkelen zodat de ontwikkeling van instellingen betrouwbaarder voorspeld kan worden.

6 Hoe werkt de inspectie samen in het toezicht ?

Bepaalde onderdelen van het onderwijssysteem raken aan bijvoorbeeld de gezondheidszorg en de jeugdzorg. Om effectief te werken, zoekt de inspectie op deze terreinen samenwerking met andere inspectiediensten, koepelorganisaties van inspectiediensten en organisaties voor onderwijsinspectie in andere landen. Het deelnemen aan internationale samenwerkingsactiviteiten wordt binnen de inspectie nadrukkelijk gezien als een bijdrage aan professionalisering van zowel individuele medewerkers als van de organisatie.

6.1 Inspectieraad

In de Inspectieraad werkt de inspectie samen met tien andere rijksinspectiediensten. De Inspectieraad bevordert dat de inspecties werken volgens de zes principes van goed toezicht: onafhankelijk, professioneel, transparant, selectief, slagvaardig en samenwerkend. Deze principes zijn opgenomen in de Kaderstellende visie op toezicht. De Inspectieraad is tevens opdrachtnemer en uitvoerder van besluiten van het kabinet of de eerstverantwoordelijke minister die gaan over de coördinatie van en samenwerking in het toezicht van algemene aard door de rijksinspecties. De Inspectie van het Onderwijs is in de Inspectieraad domeinhouder van het toezicht op de kinderopvang.

Vanaf 1 januari 2015 zullen er grote veranderingen plaatsvinden door verschuiving van taken van het rijk naar vooral de gemeenten. Dit heeft gevolgen voor de werkzaamheden van de betrokken rijksinspecties. Zij hebben afgesproken deze andere overheden te betrekken bij hun programmering. Naast hun handhavingstoezicht zijn de inspecties ook verantwoordelijk voor het toezicht op het functioneren van het stelsel als geheel. Daarvoor zullen ze geïntegreerd toezicht uitvoeren binnen het sociale domein. Het overleg over deze programmering is nog gaande en kan nog niet in dit jaarwerkplan worden verwerkt.

6.2 Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ)

Wij werken samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie Veiligheid en Justitie en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ). Deze samenwerking heeft betrekking op het toezicht op (de zorg voor) jongeren.

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet vallen alle vormen van jeugdhulp vanaf 1 januari 2015 onder de gemeente. De Jeugdwet kent verschillende vormen van toezicht, te weten toezicht op de naleving van wettelijke eisen, toezicht naar aanleiding van calamiteiten en toezicht op de kwaliteit in algemene zin (stelseltoezicht).

Om inzichtelijk te maken hoe de programmering voor deze verschillende vormen van toezicht samenhangen, maken de samenwerkende inspecties voor 2015 een werkprogramma ('Hulp voor Jeugd') dat mede de toezichtactiviteiten van de Inspectie Jeugdzorg op basis van de Jeugdwet omvat.

In 2015 werken we binnen STJ mee aan het toezicht naar de integrale zorg en ondersteuning aan jongeren na verblijf in een gesloten inrichting. In de instellingen voor Jeugdzorg+ en de justitiële jeugdinrichtingen neemt de trajectbenadering een belangrijke plaats in. Het doel daarbij is een zo kort mogelijk verblijf in een gesloten setting. Van belang is dan een adequaat vervolg qua dagbesteding en aansluiting op

onderwijs en/of arbeidsmarkt. Hier raken ons toezicht in het kader van passend onderwijs en het toezicht in het kader van de Jeugdwet elkaar.

De verwachting is dat het belang van samenwerking met andere inspecties door de decentralisatie in het jeugddomein de komende jaren zal toenemen. We voorzien daarbij een voortzetting van de samenwerking op het terrein van de gezinnen met geringe sociale redzaamheid, de justitiële jeugdinrichtingen en de voorzieningen voor jeugdzorgplus.

6.3 Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

In het hoger onderwijs werkt de inspectie nauw samen met de NVAO. De NVAO bewaakt de kwaliteit van de opleidingen in het hoger onderwijs; opleidingen worden geaccrediteerd na beoordeling door een onafhankelijk panel van deskundigen. De inspectie ziet toe op de kwaliteit van het stelsel voor hoger onderwijs en kan tevens op basis van signalen of klachten een tussentijds onderzoek instellen naar de naleving van wet- en regelgeving. Voor een goede informatie-uitwisseling en afstemming hebben de inspectie en de NVAO een samenwerkingsprotocol gesloten.

6.4 Samenwerking bij het opsporen van strafbare feiten

De inspectie werkt sinds 2011 nauw samen met de FIOD, het OM en de Belastingdienst bij het opsporen van strafbare feiten en het in gang zetten van strafvervolgning. In 2013 is bijzondere aandacht besteed aan het uitvoeren van twee, in 2011 afgesloten, specifieke convenanten voor de samenwerking op het gebied van bedrijfsgerichte maatwerktrajecten in het middelbaar beroepsonderwijs en bij verdachte vastgoedtransacties.

6.5 Internationale samenwerking

6.5.1 Samenwerking met inspecties in het buitenland

De inspectie werkt via het SICI-netwerk⁷ en intensieve bilaterale contacten met de Angelsaksische landen, Scandinavië, Duitsland en Vlaanderen internationaal samen aan de ontwikkeling van het toezicht op onderwijs. De samenwerking betreft de huidige speerpunten van het inspectiebeleid, zoals (sociale) onderwijsopbrengsten, de kwaliteit van de leraar en de effecten van toezicht. Belangrijke internationale thema's zijn innovatie binnen het onderwijs en binnen het toezicht en de samenhang tussen evaluatiemechanismen op nationaal niveau.

Met behulp van additionele geldstromen trainen en ondersteunen we onderwijsinspecties in andere landen. Onze expertise wordt ingezet voor specifieke training op onderdelen van het toezicht en voor het breder ondersteunen van implementatie van toezichtsystemen. Onze internationale contacten zijn vooral gericht op internationale toezichtontwikkeling. Vaak bezoeken internationale delegaties de Nederlandse inspectie om kennis te nemen van de risicogerichte benadering van het toezicht.

6.5.2 Toezicht op internationale en Europese scholen

Conform de Regeling buitenlandse en internationale scholen houdt de inspectie toezicht op de lessen Nederlandse taal aan leerlingen met (ook) een Nederlands paspoort op internationale scholen in Nederland. Dit is een zeer sobere vorm van toezicht, omdat deze onderwijsinstellingen al onder toezicht van een buitenlandse inspectie vallen, dan wel door internationale onderwijsorganisaties geaccrediteerd zijn.

⁷ SICI is de vereniging van Europese onderwijsinspecties.

Het toezicht op Europese scholen in Nederland valt onder verantwoordelijkheid van de Raad van Inspecteurs, waarin de inspectie vertegenwoordigd is met één inspecteur voor primair en één voor voortgezet onderwijs. Deze inspecteurs houden toezicht op de kwaliteit van onderwijs in Europese scholen door zogenaamde 'whole school inspections' uit te voeren. De raad houdt zich daarnaast bezig met curriculumontwikkeling, nascholing en de European Bacalaureate. Dit toezicht voeren we risicogericht uit. De risico-inschatting gebeurt op basis van de jaarverslagen en signalen.

7 Wat zijn de overige taken van de inspectie?

7.1 Vertrouwensinspecteurs

De inspectie heeft, conform artikel 6 van de WOT, vertrouwensinspecteurs, die meldingen in het kader van seksuele intimidatie en seksueel misbruik, fysiek en psychisch geweld, discriminatie en radicalisering in het onderwijs behandelen. De vertrouwensinspecteurs fungeren als aanspreekpunt en adviseren over en begeleiden bij de eventueel te nemen stappen, zoals het indienen van een melding of het doen van aangifte.

In situaties waarbij de inzet van een vertrouwensinspecteur gewenst is, kan dit worden aangemeld bij het centraal meldpunt vertrouwensinspecteurs. Alle meldingen worden geregistreerd. Eenvoudige meldingen worden meteen afgehandeld; complexe meldingen worden intensief door een vertrouwensinspecteur begeleid.

De vertrouwenszaken die de vertrouwensinspecteurs behandelen, hebben een belangrijke signaalfunctie. De casuïstiek maakt zichtbaar wat zich meestal aan het oog van beleid, bestuur en toezicht onttrekt. Het is daarom mede een taak van de vertrouwensinspecteurs om de ernst en omvang van de meldingen te analyseren en op basis daarvan – in eerste instantie intern – maatschappelijke thema's te agenderen.

De taak van de vertrouwensinspecteurs is sinds 1 juli 2013 uitgebreid met meldingen over kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, peuterspeelzalen en gastgezinnen voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Het gaat hierbij om meldingen in het kader van misdrijven tegen de zeden en mishandeling.

7.2 Adviezen en ontheffingen

In een aantal gevallen brengt de inspectie advies uit. Een voorbeeld is de advisering aan colleges van burgemeesters en wethouders of niet-bekostigde onderwijsinstellingen in primair, voortgezet en speciaal onderwijs die kunnen worden aangemerkt als 'school in de zin van de Leerplichtwet'. Een ander voorbeeld is de advisering over aanvragen voor diploma-erkenning voor niet-bekostigde instellingen voor het beroepsonderwijs en het hoger onderwijs. Daarnaast verlenen we ontheffingen in verband met toelating, onderwijstijd en verblijfsduur in het (voortgezet) speciaal onderwijs.

7.3 Periodieke Peiling Onderwijsniveau (PPON)

Sinds 2014 heeft de inspectie de regie over de peilingen in het basisonderwijs. In 2015 vinden er de volgende vijf peilingen plaats:

- Taal
- Rekenen
- Wereldoriëntatie
- Natuur en Techniek
- Cultuureducatie

Daarnaast werken we aan de verdere vernieuwing van de peilingen, waaronder het verrijken van de gegevenssets en het vergroten van het nut en gebruik van de peilingen op basisscholen.

7.4

Excellente scholen

De inspectie levert op dit moment opbrengstgegevens aan de onafhankelijke jury die jaarlijks een aantal scholen aan de minister voordraagt voor het officiële predicaat 'Excellente school', en voert een screening uit naar contra-indicaties. Op basis van de inspectiegegevens maakt de jury een voorselectie. Naast opbrengsten spelen in de jurybeoordeling ook andere zaken een rol. De inspectie neemt in 2014 de secretarisrol van de jury over van OCW. Per 2015 zijn we verantwoordelijk voor het benoemen van excellente scholen. We zullen dit ook doen op basis van zelfaanmelding en via een onafhankelijke jury. Om in aanmerking te komen voor het predicaat excellent moet een school (op termijn) via het gedifferentieerd toezicht als goed zijn beoordeeld.

8 Wat kost het toezicht door de inspectie?

In 2015 bedraagt het budget van de inspectie € 68.250.000. Dit is na invulling van het laatste deel aan taakstelling, zoals is besloten door het kabinet-Rutte en inclusief de middelen voor gedifferentieerd toezicht en continuïteitstoezicht.

Het budget wordt naar schatting als volgt besteed:

Kostensoort	Bedrag in €	Percentage
Personeel	50.520.000	74
Huisvesting	3.980.000	6
Automatisering	7.900.000	11,5
Overig materieel	5.850.000	8,5
Totaal	68.250.000	100

De inspectie hanteert een rekenmodel waarmee de formatie is verdeeld over de inhoudelijke onderwerpen. Op basis van de daarbij gehanteerde uitgangspunten kan de begroting als volgt indicatief aan de toezichtuitoefening worden toegerekend:

Activiteit	Bedrag in €	Percentage
Risicogericht toezicht op scholen	47.802.300	70
Themaonderzoeken en ontwikkeling toezicht	15.210.000	22,3
Bijzondere toezicht activiteiten	2.850.900	4,2
Overige wettelijke taken	2.386.800	3,5
Totaal	68.250.000	100

Overeenkomstig de Regeling Inspectie van het Onderwijs 2006 stellen we in het najaar een uitgavenraming per kostensoort op. We bieden dit bestedingsplan uiterlijk 1 december aan de secretaris-generaal van OCW aan, als onderdeel van de managementafspraken. De secretaris-generaal stelt de managementafspraken volgens plan vóór 1 januari vast.

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

2014-23 | gratis
ISBN: 978-90-8503-346-2

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de
Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | september 2014